

نگاهی به تصویب کلیات لایحه اعطای تابعیت به فرزندان زنان ایرانی در مجلس؛

عبور از سنگلاخ بی‌هویتی

روشنه جولانی

درآمده بودند و پس از مدتی، مردان به کشور خودشان برگشته‌اند و حالا این زنان مجبورند بار کودک بی‌هویتشان را هم در کنار سختی‌های دیگر زندگی بر دوش بکشند. در موارد دیگری که مردها همسران خود را ترک کرده‌اند هم شرایط بهتر نیست. این کودکان همیشه با مشکلات زیادی مواجه هستند، بیمه نبودن، ثبت‌نام نشدن در مدارس و استفاده از سایر امکانات دولت جمهوری اسلامی ایران در مورد آن‌ها مشکلات و پیچ‌وخم‌های فراوانی دارد. این کودکان به دلیل زندگی در سایه خود همواره در معرض انواع محرومیت و آسیب‌های اجتماعی هستند. فقر یکی از بزرگ‌ترین مشکلاتی است که مادران و کودکان با آن روبه‌رو می‌شوند. در این میان اما مادران این بچه‌ها بیشترین سختی را می‌کشیدند، کشوری که در آن متولد شده و رشد کرده‌اند، کودکانشان را قبول ندارد و به رسمیت نمی‌شناسد. رنج زنان بیشتر از کودکانی است که همچون پدران خودی شناسنامه می‌مانند و در هیچ جابه‌حساب نمی‌آیند.

قوانینی که کمک نمی‌کند

تابعیت از پدر و نه از مادر در کشور به نظر برخی کارشناسان و آن‌جی‌اوها تبعیض جنسیتی قلمداد می‌شود و در اصل مبنای فقهی و شرعی هم ندارد، ماده ۱۰۶۰ قانون مدنی در خصوص ازدواج با اتباع خارجی و اعطای تابعیت به این فرزندان تادهه ۶۰ کمک کرده‌است. آن تاریخ به بعد مشکلاتی در ثبت ازدواج این افراد صورت گرفته‌است. در سال ۷۵، ثبت احوال اعلام کرد ادخا شناسنامه برای این فرزندان با مادر ایرانی اشکال ندارد، اما این موضوع اجرایی نشد. در سال ۸۰ با سقوط طالبان این قانون تغییر کرد و مقرر شد مهاجران افغانی به سرزمین خود بازگردند و به تبع آن زنان ایرانی که با افراد افغانی ازدواج کردند در بازگشت مشکلات عدیده‌ای برایشان به وجود آمد.

۱۸ سال زندگی کردن بدون اوراق هویتی

قانون مدنی برای اعطای تابعیت تولدی، سیستم اصلی خون‌بانس‌پدیری را به رسمیت شناخته‌است، عدم پذیرش نسب مادری بر اساس مصالح ملی بوده است چرا که عده‌ای از زنان ایرانی در نتیجه شرایط فرهنگی، اقتصادی و اجتماعی به آسانی با مردان خارجی ازدواج می‌کنند که متأسفانه ازدواج شرعی و غیررسمی مشکلاتی را به وجود می‌آورد، اما در چنین شرایطی تکلیف فرزندان تولد یافته چیست؟ قانون‌گذار دوم مهرماه ۸۵ قانونی تحت عنوان «تابعیت فرزندان حاصل از ازدواج زنان ایرانی با مردان خارجی» تصویب کرده‌است. بر اساس این قانون فرزندان حاصل از ازدواج زنان ایرانی با مردان خارجی که در ایران متولد شده یا حداکثر تا یک سال پس از تصویب این قانون در ایران متولد می‌شوند می‌توانند بعد از رسیدن به سن ۱۸ سال تمام تقاضای تابعیت ایرانی کنند اما مشکل این است که بسیاری از کودکان توان اقدام در یک سال فرجه قانونی را ندارند. حال با به دلیل بی‌اطلاعی یا سخت بودن پروسه دریافت تابعیت و دوندگی‌های بسیار آن، همچنین کودکان تا ۱۸ سالگی یعنی مهم‌ترین دوران شکل‌گیری هویت خود از داشتن هویت محروم هستند که مهم‌ترین ضربه را به آنان وارد می‌سازد. از این رو قرار شد دولت و مجلس دست به تغییر قوانین بزنند.

تلاش‌های نمایندگان برای به تأخیر انداختن لایحه

سال ۹۴ اولین تلاش‌های برای اعطای تابعیت به فرزندان مادران ایرانی با شکست مواجه شد و نمایندگان مجلس شورای اسلامی با کلیات این طرح مخالفت کردند. از نظر آن‌ها تصویب طرح مذکور باعث تشویق مهاجرت غیرقانونی به ایران می‌شد، به مخاطرات مرزی و اختلافات قومی، مذهبی و نژادی دامن می‌زد و به یک عمل غیرقانونی

ابهام در واکنش کمیسیون حقوقی نسبت به لایحه

دستیار حقوق شهروندی معاون رئیس‌جمهور در امور زنان و خانواده در گفت‌وگو با ایلنا، تصویب کلیات لایحه اعطای تابعیت به فرزندان زنان ایرانی را در مجلس شورای اسلامی یک گام مهم و روبه‌جلو دانست، چرا که تا پیش از تصویب به لحاظ و لایتنی که پدر نسبت به فرزند دارد، مادر هیچ‌گونه ولایت و سرپرستی نسبت به فرزندش نداشت، از همین رو در قوانین مدنی هیچ‌وقت تابعیت فرزند تابع تابعیت مادر نبوده‌است. علاوه بر این، با تصویب این لایحه حقوق مادر نسبت به فرزندش اعطا شد، چرا که در قوانین فعلی، مادر هیچ اختیاری و حقوقی غیر از حضانت آن هم تا ۷ سالگی نسبت به فرزندش ندارد.

شهناز سجادی، در بخش دیگری از گفته‌های خود با بیان اینکه این لایحه در کمیسیون حقوقی و قضایی مجلس هنوز بررسی نشده‌است، تصریح کرد: من خیلی به نتیجه‌بخش بودن این لایحه در کمیسیون حقوقی خوش‌بین نیستم، چرا که تاکنون ثابت کرده‌است، خیلی نسبت به ایفای حقوق زنان و کودکان جدی‌برخوردمی‌کند.

به اعتقاد و تصویب جزئیات این لایحه دو پیامد مثبت به همراه خواهد داشت. اولین پیامد مثبت، توجه به اختیارات مادر نسبت به فرزندش است و دومین پیامد این است که تکلیف فرزندان این زنان مشخص می‌شود و مادر می‌تواند برای فرزندش درخواست تابعیت کند.

از سوی دیگر به گفته دستیار حقوق شهروندی معاون رئیس‌جمهور ۹۵ یک‌فقریت این طرح تصویب شد و باید بعد از گذشت ۴۵ روز در صحن علنی بررسی می‌شد. اما با گذشت زمان زیادی از تصویب، فقریت در کمیسیون قضایی و حقوقی مجلس متوقف ماند. بالاخره بعد از گذشت سال‌ها و با فراز و نشیب‌های زیاد این لایحه به تصویب رسید و نمایندگان مجلس با کلیات لایحه اصلاح قانون تعیین تکلیف تابعیت فرزندان حاصل از ازدواج زنان ایرانی با مردان خارجی موافقت کردند. در جلسه علنی که روز یکشنبه (۲۲ اردیبهشت) برگزار شد، نمایندگان با ۱۸۸ رأی موافق و ۲۰ رأی مخالف و ۳ رأی ممتنع کلیات این لایحه را تصویب کردند.

تصویب جزئیات لایحه اعطای تابعیت به فرزندان زنان ایرانی دو پیامد مثبت به همراه خواهد داشت. اولین مورد، توجه به اختیارات مادر نسبت به فرزندش است و دومین پیامد این است که تکلیف فرزندان این زنان مشخص می‌شود و مادر می‌تواند برای فرزندش درخواست تابعیت کند

این اختیار قانونی داده می‌شود که دغدغه‌هایی را که درباره فرزندش دارد رفع کند.

ارائه سیغه‌نامه کفایت می‌کند

در همین راستا عضو فرآکسیون زنان مجلس شورای اسلامی نیز از کفایت سیغه‌نامه و گواهی تولد فرزند برای اعطای تابعیت به فرزندان زنان ایرانی ازدواج کرده با مردان غیر ایرانی که به صورت غیر قانونی وارد کشور شده‌اند، خبر داد.

طیبه سیاوشی در گفت‌وگو با ایلنا، با اشاره به برخی ابهامات ایجاد شده درباره لایحه اعطای تابعیت به فرزندان زنان ایرانی که با مردان خارجی ازدواج کرده‌اند، گفت: لایحه شامل آن دسته‌ای

فرزندانی می‌شود که حاصل از ازدواج‌هایی هستند که ثبت رسمی نشده‌اند. به گفته این نماینده اصلاح‌طلب مجلس، مدرک ارائه‌شده از سوی این افراد به ثبت احوال در مرحله اول همان سیغه‌نامه و در مرحله دوم گواهی تولد است. با این لایحه مادر به ثبت احوال مراجعه کرده و برای فرزند خود درخواست شناسنامه می‌کند.

مقاومت برای اعطای تابعیت به فرزندان از طرف مادر

ایران در مقایسه با کشورهای جهان یکی از ۶ کشوری است که در اعطای تابعیت به فرزندان از طرف مادر مقاومت می‌کند. در ایران در صد کمی از زنان ایرانی با اتباع خارجی ازدواج کرده‌اند، اما افزایش ازدواج غیرقانونی به افزایش این فرزندان انجامیده‌است. اگر قرار است این اعطای تابعیت محدود شود مسائل و مشکلات قانونی نداشته باشیم بهتر است مرزها را کنترل کنیم و مهاجرت‌های غیرقانونی را نیز کاهش دهیم. یک مشکل اساسی این است که از تعداد این فرزندان اطلاعات دقیقی در دست نیست که این مسئله برای کشور مان مشکل امنیتی ایجاد کرده است.

از سوی دیگر با تصویب این لایحه می‌توان امید داشت نگاه مجامع بین‌المللی نسبت به ایران نرم‌تر شود زیرا گام مثبتی در جهت احقاق حقوق زنان و کودکان برداشته شده است و می‌تواند مقدمه‌ای برای برداشتن گام‌های موثر دیگر در این حوزه باشد.

سن جوانی تغییر کرد

معاون امور جوانان وزارت ورزش و جوانان از افزایش بازه سن جوانی به «۱۸ تا ۳۵» سال خبر داد. محمدمهدی تندگویان، با اشاره به ابلاغ مصوبات شورای عالی جوانان کشور از سوی وزیر ورزش و جوانان از تغییر بازه سن جوانی از ۱۵ تا ۲۹ سال به ۱۸ تا ۳۵ سال خبر داد و گفت: درخواست تغییر بازه سن جوانی ابتدا از معاونت امور جوانان به شورای عالی جوانان ارسال شد و بعد از انجام فرآیند قانونی، این درخواست در معاونت حقوقی ریاست جمهوری بررسی و پس از موافقت از سوی شورای عالی جوانان ابلاغ شد. به گزارش ایسنا، او با بیان اینکه اعضای تشکلی‌هایی که تاکنون یک‌بار نسبت به تمدید مجوز خود اقدام کرده‌اند و بین ۲۹ تا ۳۵ سال سن دارند، با تغییر این بازه سنی می‌توانند بار دیگر مجوز خود را تمدید کنند، اظهار کرد: این مصوبه شامل حال تشکلی‌هایی که بیش از دو بار مجوز خود را تمدید کرده‌اند، نمی‌شود. همچنین با توجه به انتخابات پیش‌رو مجامع استانی و مجمع ملی جوانان، از این پس جوانانی که تا ۳۵ سال دارند می‌توانند نسبت به کاندیداتوری اقدام کنند. تندگویان همچنین با اشاره به موضوع صدور شناسه سازمان‌های مردم‌نهاد حوزه جوانان نیز تصریح کرد: بر اساس مصوبه اخیر شورای عالی جوانان، وزارت کشور نیز موظف به رعایت تفاهم‌نامه برای صدور مجوزهای تشکلی‌های جوانان شد.

۵۹ درصد زنان ۴۵ تا ۶۵ سال فشار خون بالا دارند

یک فوق تخصص قلب و عروق گفت: حدود ۵۹ درصد زنان و ۳۶ درصد مردان در گروه سنی ۴۵ تا ۶۵ سال به فشار خون بالا مبتلا هستند. رضا جغتایی با اشاره به اینکه بر اساس گزارش‌های موجود، مصرف نمک بیش از حد استاندارد جهانی در میان ایرانیان عمده‌ترین دلیل ابتلا به فشار خون بالاست بیان کرد: ۵۱ درصد مردم همیشه و ۲۶ درصد گاهی اوقات از نمک در حین خوردن غذا استفاده می‌کنند. در کشورهای صنعتی بیشتر نمک (حدود ۷ درصد) از طریق مصرف غذاهای آماده مصرف می‌شود و در کشور ما بخش عمده نمک مصرفی از طریق افزودن نمک به غذاهای خانگی بوده و لازم است، بر نامه‌ریزی بر روی کاهش مصرف نمک باید با هدف آگاه‌سازی جامعه و تغییر رفتارهای غذایی در سطح خانواده اتمام شود. به گزارش ایران‌نیم، متخصص قلب و عروق، فشار خون بالا یکی از مشکلات بهداشتی عنوان کرد و ادامه داد: این بیماری سبب افزایش خطر حملات قلبی، سکته‌ها و نارسایی کلیه می‌شود. فشار خون بالای کنترل نشده می‌تواند منجر به نابینایی، نامنظمی ضربان قلب و نارسایی قلبی شود.

پذیرش ۱۱۰ نفر شب‌مددجو در گرماخانه‌ها در ماه رمضان

مدیرعامل سازمان رفاه، خدمات و مشارکت‌های اجتماعی شهرداری تهران، گفت: از ابتدای ماه رمضان تاکنون به‌طور میانگین هزار و صد نفر شب‌مددجو به گرماخانه‌ها مراجعه کرده‌اند. به گزارش میزان، نجم‌الدین محمدی، در خصوص آخرین اقدامات شهرداری تهران در راستای سالم‌اندی کارکن خواب‌ها و افرادی بی‌ضاعت در ماه رمضان، اظهار کرد: در سال جدید موضوع اسکان و تغذیه کارکن خواب‌های سطح شهر تهران همچون گذشته پیگیری می‌شود و ارائه خدمات به این گروه از افراد ادامه خواهد داشت. او در ادامه با اشاره به اینکه ساعت فعالیت گرماخانه‌ها در ماه مبارک رمضان از غروب تا ۷ صبح روز بعد خواهد بود، تصریح کرد: در ماه رمضان فعالیت گرماخانه‌ها به‌صورت شبانه‌روزی نخواهد بود چرا که این اماکن در روز نیازمند شستشو و نظافت هستند و باید برای پذیرش افراد در ساعات پایانی روز آماده‌سازی شوند. او ابتدای ماه رمضان تاکنون به‌طور میانگین هزار و صد نفر شب‌مددجویه گرماخانه‌ها مراجعه کرده‌اند به‌طور مثال، شب‌های گذشته هزار و ۱۴۴ نفر در گرماخانه‌ها پذیرش شدند که ۱۱۲ نفر از این افراد زنان تشکیل می‌دادند. البته این آمار در زمستان به بیش از ۲ هزار نفر شب‌افزایش پیدامی‌کند.

رادیو و تلویزیون، سریال‌ها، ماهواره و مسافرت به مکان‌های خاص در این زمینه نقش دارد. بر اساس تئوری ماسک وقتی تکنولوژی آمد شیوه زندگی مردم، فکر، عقاید و باور آن‌ها تغییر کرد و فرهنگ دیگری آورد. برای جلوگیری از ازدواج این وضعیت مسئولین باید اشتغال‌زایی کنند و آمار ازدواج را بالا ببرند. این اتفاق با سیاست‌گذاری از سطوح بالاتر قابل حل نیست. مسئولان خودشان اعلام کردند که ۳۰ درصد فارغ‌التحصیلان دانشگاه‌ها ۱۲ درصد جمعیت فعال بیکار هستند در حالی که از این میزان بیشتر است. در حال حاضر سن متوسط دختران برای ازدواج ۲۵/۵ و پسران ۲۸/۵ است. خانواده چه کار می‌تواند بکند وقتی فرزندش شغل ندارد. با هزینه‌های زیاد زندگی چطور می‌تواند ازدواج کند. جوان نمی‌خواهد برایش استادبوم بسازد، برایش شغل ایجاد کنید. کشورهای جهان سوم برای اینکه جوانان را از حال و روز خودشان غافل کنند به ورزش و فوتبال و استادبوم‌های آن‌چنانی می‌پردازند. من در جبین این کشتی تور رستگاری نمی‌بینم.

و ترغیب هم‌بازان تجردگرایی بالایی رود و زنانی که تجردگرایی بالا رود انواع نابسانانی‌ها که یکی از آن‌ها می‌تواند روسپیگری باشد در جامعه از یک محله خاص در گذشته به چند صد محله تبدیل می‌شود که امروز این اتفاق افتاده است. بعضی از پسران به خاطر روابطی که با زنان و دختران دارند پول دریافت می‌کنند و چون بیکاری وجود دارد این اتفاقات رو به افزایش است. بر اساس تحقیقاتی که انجام دادم بعضی از این پسران می‌گویند که ما نمی‌دانیم با چند دختر و زن رابطه داریم. با توجه به آنچه پیش‌تر گفتم تجردگرایی افزایش پیدا کرده و بیشتر هم خواهد شد در نتیجه ما باید منتظر بروز انواع آسیب‌های اجتماعی باشیم. روابط معنوی، حرمت‌ها، ارزش‌ها و هنجارها شکسته شده و مادیات به عنوان اصل قرار گرفته‌است.

چهار عامل از ازدواج را به تأخیر می‌اندازد، تحصیل و دانشگاه، سربازی، شغل و فقر و بی‌ثباتی و بی‌ثباتی. عدم مسئولیت‌پذیری دختران و پسران نیز سبب شده که آن‌ها نتوانند ازدواج بکنند. شکی نیست که مدرنیسم و تکنولوژی مثل فضای مجازی،

(ازدواج سفید) دارند افزوده می‌شود. در اینجا لازم می‌دانم که درخواست کنم ترکیب «ازدواج سفید» را که جنبه مثبت دارد؛

به کار نبرید. بن نوع زندگی ازدواج نیست و سفید هم نیست و زوجین فقط هم‌باز هستند. اصطلاحی که من به جای آن استفاده می‌کنم دلیل علمی دارد و جنبه منفی به آن می‌دهد. یکی از دلایل ایجاد هم‌بازها، تجردگرایی است. چرا عده‌ای به این سمت می‌روند، برای اینکه بخواهند آزاد باشند و روابط آزادی هم داشته باشند به‌ویژه که مدتی است خانه‌های میله ساعتی و روزی اجاره داده می‌شود. به‌طور قطع به خاطر تأخیر در ازدواج، بالا رفتن سن ازدواج، بیکار بودن پسران و هزینه‌های بالای زندگی، نابسانانی اقتصاد جامعه و همچنین به دلیل وجود فضای مجازی، سریال‌ها، دوستان، همسالان، تشویق‌ها

پدیده‌ای که آسیب‌های اجتماعی بسیاری در پی دارد

روند روبه‌رشد «تنه‌ایستی» در ایران

امان‌الله فرایی مقدم - جامعه‌شناس

تنه‌ایستی با اهداف و دلایل مختلفی صورت می‌گیرد و همان‌طور که همیشه با اهداف سوء اتفاق نمی‌افتد، گاهی هم می‌تواند برای رسیدن به آزادی در روابط و انجام رفتارهای هنجار شکن و غیر اخلاقی رخ دهد. جامعه‌شناسان معتقدند عواملی چون تأخیر در ازدواج، بیکاری و شرایط اقتصادی نابسان سبب افزایش تجردگرایی می‌شود و بالا رفتن تجردگرایی نیز روسپیگری را افزایش می‌دهد.

پدیده تنه‌ایستی در ایران روبه‌رشد است و بیشتر نیز خواهد شد. در حال حاضر به‌طور مرتب بر تعداد دختران و پسرانی که به تنه‌ای زندگی می‌کنند یا تجردگرایی و هم‌بازهای سیاه

یادداشت